

SZARVASI ÚJSÁG

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
czimzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos aron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyom-
dai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetések el-
fogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok-
tere 3. sz. Athenaeum 1 emelet: továbbá A. V.
Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

Az iskolai takarékpénztárak.

Vannak oly kérdések, intézmények, melyek ritka makacssággal vonják magukra a közfigyelmet s evvel meg nem elégedvén, mindig szélesebb és szélesebb körökbe iparkodnak eljutni, míg utoljára egy egész nép, egy egész ország, egy egész világrész magáévá teszi azokat és a belőlők kifejlődő tetteket és intézményeket. A ki a történelmet, különösen a mivelődéstörténelmet — kellő figyelemmel tanulmányozza, akárhányszor meggyőződhetik a fentebbi állítás igaz voltáról. Ha pl. Diogenes idejében azon nézet vergődött felszínre, hogy minél többet tud nélkülözni az ember, annál tökéletesebb s ha mi ezen nézet fejlődését az egyes országok illetőleg népek történetében keressük fel, ott találjuk — bár különféle színek és mezekben, néha mint okot, néha mint czélt, néha mint eszközt minden népnél és minden korszakban. Helyesen is jegyzi még valamely észdus író, az eszmék, a gondolatok, egyszer születve sohasem enyésznek el. Válgják belőlők akár torzalak, akár eszmény, de az elenyészéstől menttek.

Lassale kimondta: „A munkások osztályán segíteni kell!” s ime ezen rövid eszme a következő követelményeknek lett alapja:

1. A gazdagok zsarolják a munkásokat. Ennek gátlása végett a birtokokat egyenlő részekre kell felosztani. Ez communismus!

2. Az egész társadalmi rend rossz, tegyünk egy jobbat helyette. Ez socialismus!

3. A társadalmi rend javíthatlan, pusztítsuk el, tegyünk semmivé. Ez nihilismus!

Álljanak itt is az ellenzetetek:

1. A munkásokat jobban kell fizetni.

2. A munkásokat nem szabad jó tanításban és nevelésben részesíteni, mert ez által társadalmi s politikai jogaiknak követelőjévé válnak.

3. Szigorú törvényeket alkalmazzatok a strikkeolók ellen.

Mind a fentebb, mind az alantabb említett három mondat csak a speculativ észjárásnak szüleménye, szivnemesítésről, jellemzilárdításról egy szót sem tartalmaz egyik sem. Mindkét tényező — a munka és a vagyon — igazságtalan egymás ellen és végletekig tér el egymástól.

Van pedig egy tanférü messze Belgiumban ki a Gent városában létező tanítóképezdében tanári állást foglal el, s ki nem eszével, hanem szívével, nem gyűlölet, hanem emberszeretet szempontjából eme munkások kérdését fogja fel s arra az állításra jött: Segíteni a munkásokon csak az által lehet ha megtanítjuk megszerzett filléreikkel takarékosan bánni, ha arra bírjuk, hogy ők maguk is vagyont gyűjtsenek, mert csak olyanoktól lehet várni, hogy másoknak vagyonát tisztelik, a kik maguk is vagyonnal rendelkeznek. S csak így is válik igazsággá azon nemzetgazdasági sarkelv: „A vagyon megtakarított munka!” Így is legyen!

Az okos munka és gazdálkodás főleg a szüléknek szükséges, a szüléket pedig leginkább gyermekeik által lehet erre tanítani. S ha az náluk nem is sikerülne, annál inkább igyekeznünk kell, hogy gyermekeiknek tulajdonává válgják. Ezért tanítsuk őket takarékoságra! A gyermekeket pedig ezen erény elsajátítására csak úgy lehet tanítani, ha ez nyilvánosan az iskolákban történik. Bizonyos alkalmakkor rendelkeznek a munkások gyermekei pénzzel. Adják ezen pénzt a tanítóknak, ezek kezeljék, tegyék kamatozás végett pénzintézetekbe.

Ez rövid alapgondolata az iskolai takarékpénztáraknak.

De hazánk nem iparállam, ellenveti valaki, mint Belgium. Itt van az alkalmazása a fent említett mondatnak, hogy egy eszme, akár mivé is lehet, más körülmények közt, de egyszer megszületve, nem enyészik el soha.

Habár Magyarország nem iparállam, nem tudhatjuk vajon egyszer azzá nem lesz-e s ha nem is lenne azzá soha, nem szükséges-e a föld népének a takarékossgot megtanulni, hogy uzsorás kezébe ne kerüljön, hogy gazdálkodni tudjon vagyonával, hogy az árverezések száma apadjon stb.

Ilyen czélu az iskolai takarékpénztár minálunk. S a mi áll a munkás és földmivesnél, miért nem állhatna ugyanez, a kereskedő, a hivatalnok, a tudós embernél? Ezen okok vezettek engem, mikor az iskolai takarékpénztárt iskolámban életbe léptettem.

* * *

De az iskolai takarékpénztárt ne olyasminek tekintsük, melynek még behozatala is vita tárgyát képezhetné, hanem mint az iskolának szükséges kiegészítő részét.

S most nézzük mily hasznot hajt ez a nevelés és tanítás terén?

Kárról nem szólhatok, mert ha életre akarunk nevelni — s a takarékossg a modern életnek legfőbb tényezője, — ép úgy kell a takarékossgot tanítani mint, akár a járást, akár az olvasást. Nevetéséges lenne, ha valaki azt állitaná, ne tanítsuk az embert a járásra, mert ha jár, lehet hogy megbotlik s lábát eltöri, ne tanítsuk az olvasásra, mert olyan könyveket is olvashatna, melyek jellemét rontanák. Ép ily formán okoskodik sok tanító. Nem tanítom a

gyermeket a takarékossgra, mert zsugori válhatnék belőle. Igaz válhatnék! De ha előre tudjuk, hát óvjuk meg tőle. Kötelességünk!

Röviden tehát: A takarékossg a közéletben szükséges, ennél fogva ne is hiányozzék ez mint gyakorló tantárgy a tantermekben sem, kezdve alul az óvódában s folytatva az egyetemig, de mégis legszükségesebb ezt az ismétlő és ipariskolákban fejleszteniünk.

Olyan iskola, hol iskolai takarékpénztár divik, ritkábban mutathat fel nyalánk tanulót, szórakozott gyermeket, blasirt, közönyös fiút, avagy pénzét pántlikára vagy egyéb haszontalanságra kidobó leányt. Olyan iskola bátran dicsekedhetik, hogy tanítványai képesebbek az életre mint mások, mert a pénz értékét is ismerik és azon intézeteket is, hol pénzüket értékesíteni lehet. Olyan gyermek pedig a ki kilencz éven át a takarékossgot megszokta, nem felejt el ezt el egyhamar, gyakorolja a létért való küzdelemben is s ezzel az egyéni, családi és társadalmi rend jólétének alapkövét rakja le. S ez kell nálunk, ilyen ember kevés van hazánkban! Ily módon nevelt nemzet könnyebben képes nagy csapást elviselni, nagyobb összegeket közczélokra áldozni, érzelmeit a jó, szép és igaz körül valósítani s mindennekfelett önmagát becsülni.

A hasznának a kezelése ezen áldásdús intézménynek szerfölött egyszerű és könnyű:

Vezet a tanító egy naplót, melyben minden gyermek egy oldalt kap, a nagyobb felére irandók a betétek, a kisebbikre a kivétek. Minden betévő gyermek

T Á R S A G

Elméssz te...

— PETŐFI ISTVÁN hátrahagyott műveiből * —

Elméssz te, lelkemnek
Kedves kis galambja,
És én itt maradok
Egyedül, magamra.
Búsan, elhagyottan,
Mint a fának ága,
A melynek elhullott
Levele — virága.

Milyen kietlen lesz
E virágos berek,
Melyben jártam-keltem,
Beszélgettem veled! . . .

* Zlinszky István úr, Petőfi István benső barátja, volt szíves a boldogult hátramaradt költeményeiből néhány darabot rendelkezésünkre bocsátani. Midőn a jelen szép költeményt közöljük, azon óhajunknak adunk kifejezést: vajha saját alá rendeztetnének Petőfi Istvánnak igazi költői erőről tanúskodó művei, miknek különös becsét nem csupán a Petőfi-név, hanem a költői érték ad a meg.

Szerk.

Mit ér nekem virág,
Mit a madár dala . . .
Nem marad itt semmi
A mi vígasztalna.

A mig lábaim itt
Hordozzák testemet,
Utánad röpítem
Szomorú lelkemet;
Veled lesz az mindig.
Miként saját árnyad,
Mint hú követőd jár
Előtted, utánad.

Megkérdezem majd a
Vonuló felhőket,
Megkérdezem majd a
Suttogó szellőket:
Nem hoztak-e tőled
Nékem üzenetet? . . .
Vagy talán eszedbe
Sem jutok majd neked! . . .

lapjának másolatát birja. Ha az összeg a 2—3 vagy több forintot elérte, beteszi a tanító a nagy takarékpénztárba, félévenként felveszi a kamatot s szétosztja a tanulóknak közt, egy-egy forintra két-két krajczárt fizetvén. T ö b b m u n k a n i n c s.

Tisztelt Szarvas városi kartársaim! A takarékosági erényre, ha eddig csak szavakkal tanítottuk a gyermekeket, folytassuk most ebbeli törekvéseinket tettekkel, az által, hogy a takarékpénztárt iskoláinkba átplántáljuk s a haza s a jövő nemzedék áldani fogják emlékünket

S t e r n B e r n á t,
szarvasi tanító.

H I R E K.

— (Állami posta.) Azon alkalomból, hogy a b-csabai postahivatal államivá tétetett, megfelelőleg a forgalomnak s a közönség érdekeinek, mint értesülünk központi körökben a szarvasi postahivatal államosítása is szóba került, mint olyané, mely mindazon forgalmi mérveket produkálja, mikre az államosítás törvényileg elő van írva. Igen természetes, hogy e változás nálunk a forgalomnak kiszámíthatlan előnyére valna, miért is első sorban községi képviselőtestületünknek kellene megtenni az iniciatívát ez eszme megvalósítása tekintetében. — Reméljük, hogy nem kerüli el a nevezett testület figyelmét e tárgy s a közönség jól felfogott érdekében mielőbb foglalkozni fog vele. Részünkről e tárgyra mielőbb bővebben visszatérünk.

— (A szarvasi főgymnázium) ez idén is számos jótéteményben, ösztöndíjban és jutalomban részesítette szorgalmasb növendékeit. A jótétemény czimén megemlítjük, hogy 111-en olcsón, 29-en ingyen élelmezettek; tandíjtól pedig felmentve 20-an valának. Ösztöndíjat összesen 12-en nyertek. Jutalmakat 39-en kaptak. Ezeken kívül énekjutalomban

Sorra járok majd itt
Minden virágokat,
Egyenkint kérdezem,
Vallatom azokat:
Mit beszéltél velők,
Mikor köztök jártál?
Neveztél-e engem,
Midőn tőlök váltal?

Napról-napra ez lesz
Foglalatoságom,
És a drága perczet
Épedőleg várom,
Melyben te visszajössz
Egyetlen szerelmem,
Örömem, fájdalmam,
Életem, gyötrelmem!

Fekete angyalok.

— Amerikai rajz, WICKEDÉ C.-től. —

(Vége.)

Saját népe és a rabszolga-hajcsárok között megtanulta, hogy miként kell a sebeket bekötni s gondteli életének 65 éve alatt sokszor volt alkalma ezt használni. Az erdőn ke-

15-en részesültek. Mint igen szép vonást felemlítjük itt, hogy az ösztöndíjak és jutalmak kiosztásánál a telekezeti tekintet teljesen mellőztetik s különösen a mi a ref. tanulókat illeti, ezek az evangélikusokkal teljesen egy tekintet alá esnek a tisztán protestánsoknak fentartott ösztöndíjak kiosztása körül.

— (Szentandrásról) vesszük a következő sorokat: Békés-Szentandráson július 10-én jelent meg dr. Györi Elek országgyűlési megválasztott képviselőnk. Öcsődről jövet, délután 6 órakor a határnál lovasbandériummal és kocsikon elibe kivonult számos tisztelő élén tiszt. Darabos Sándor ref. lelkes fogadta szívélyes szavakkal, mire dr. Györi Elek meghatóttan válaszolt. Bejövén a községbe, az igen szép számú közönség feszült figyelemmel hallgatá végig a több ízben zajos éjjennel, tetszésnyilvánítással kísért remek beszédét. Koszorúk és virágcsokrok nem hiányoztak. Szép volt látni, midőn K. E. ur 4 éves kis leánykája kedvesen elmondott üdvözlő-szavak után szép koszorút nyújtott át szeretett képviselőnknek. A fogadtatási szónoklatok végeztével az olvasó-egyletben rendezett 100 terítékű közvacsora 9 órakor vette kezdetét, hol a pohárköszöntések, természetes, hogy nem hiányoztak. 12 órakor a képviselőnk tiszteletére rendezett bálra, a „népkörbe“ vonult a társaság, hol is képviselőnk a tánczosok közé vegyülve, járta a csárdást. 2 $\frac{1}{2}$ órakor zeneszó mellett kísértük el szállására. Másnap héttagu küldöttség kísérte el Mezőtúrig, hol szívélyes szavakkal vett búcsút, örömét nyilvánítva a választókerületben mindenféle tapasztalt szívélyes fogadtatás felett. — Zih K.

— (A mezőtúri ref. tanárgyűlésre) városunkból több tanférfi rándult át, kikkel a gyűlés végeztével f. hó 11-én a tanárgyűlés több tagja Szarvasra is átjött, az itteni főgymnázium megtekintésére.

— (A „békés megyi régész-egylet“) f. hó 20-án Mezőberényben az ugyanekkor ott tartandó megyei tanítógyűlés alkalmából régészeti ásatást rendez, hogy ekként a néptanítóknál, kik leginkább volnának hivatva az előjövő lelhelyek kibúvárlására s az egyes leletek megmentésére: érdeklődést keltsen az efféle miveleték iránt. Az ásatást Zsilinszky Mihály és Haan Lajos urak fogják vezetni. — Az ásatás

resztül, melyet jól ismert, körutakon ért el kicsiny kunyhó-jahoz.

— Honnan jössz öreg? — kérdé egy ezüst-fehér hajjún anyóka a belépőt, kinek zörgetésére fenyűfáklyával kezében kinyitotta az ajtót. Azonban önkénytelenül visszalépett, midőn vállán nyugvó terhét pillantotta meg,

— Egy szegény fiut találtam az erdei uton, Lincoln katonái közül való s úgy látszik, hogy még nem halt meg, majd meglássuk, tehetünk-e valamit, hogy ismét felélesszük, hiszen értünk harczolt.

— Tedd őt az ágyba, Pompy! — mondá a gondos anyóka halkán férjéhez, midőn a halvány vonásokat és a tántogó sebet meglatta. Tedd az ágyba Pompy és hozzá friss vizet, majd azután meglátjuk, hogy föléled-e?

A néger letette terhét és a kőkorsóval a kútra ment. Ezalatt a gondos Dinah levette a rögtönzött kötést s ekkor úgy tűnt föl fekete kezei alatt az ifju fehér bőre, mint a márvány.

— Szegény fiu, te nagy tyúk! — morogta anyóka — valóban, hiszen még gyermek, olya idő lehet, mint az én Rikárdom, kit Massa Savannahban eladott, hol lehet ő most? Talán már halott, de még meglehet, hogy él. S ha Abe* atya győz, visszatér hozzánk és mindnyájan szabadok

* Lincoln Ábrahám.

„Virágot vesznek.“

eredményéről, ugyszintén a tanító-gyűlés felolvasaról mezőbényi levelezőnk részletes tudósítást fog küldeni.

— (A tiszántuli prot. tanáregyesület) évi közgyűlését f. hó 8-án nyitotta meg Mezőtúron a gymnasium tornatermében. A gyűlés folyamáról a következő tudósítást vesszük. 1. Elnök üdvözlí a megjelenő tagokat, kik a helybelieken kívül 53-an vannak; fejtegeti a tanügy fontosságát, a protestáns tanodák életrevalóságát, helyzetét, s az azok ellen felhozott alaptalan vádakat. Köszönetét fejezi ki Mezőtúr város előljárósága, egyháza s tanárkarának, melyek a közgyűlést vendégszeretőleg meghívták körükbe. 2. Utána Lukács Dániel esperes, helyb. ref. lelkész emel szót, ányujtja a m. ref. egyház nyilatkozatát, melylyel az egyesület alapítói közzé lépni kíván. Egyszersmind meghívta a közgyűlés tagjait a Dobogó-vendéglőben tiszteletükre rendezett bankett, a 9-én rendezendő kisdedovó-egyleti tánczvizgalom s 10-én Mészáros Lajos pusztapói birtokán leendő mulatságra. 3. Elnök jelenti, hogy egyesületi jegyző Gergely Károly lemondása folytán e tisztség megürült s e gyűlésre jegyzőül Faragó helybeli tanár kéretik fel. 4. Ezután olvastatott a jegyzői jelentés 1880. évről s ez alkalomból a lemondott jegyző visszalépése felett jkvlieg sajnálkozás nyilvánittatik. 5. A pénztárnoki jelentésből kiemelendő, hogy az 1880—81. egyleti évben a tagok száma 23-al szaporodott, a kiadás 267 frt 85 kr, a bevétel 313 frt 23 krt tesz, mihez még hátralék járul 145 frt tagsági díjokban. Az egyesület vagyona tesz 1308 frt 87 krt és 145 frt követelést és így a vagyon az 1880—81. évben 206 frttal növekedett. A pénztár-vizsgálatra Bodolay László, Kovács J. és Halmy J. tagok kiküldetnek, jelentésük a holnapi gyűlésre elváratik. 7. A beérkezett pályamunkák bírálatának felolvasása a másnapi ülésen. 8. Elnök jelenti ho Szatmár

varosa által ajánlott pályadíjra vonatkozó pályakerdés megválasztására az egyesület felhatalmazást nyert s annak megállapítására bizottság küldetik ki. 9. Bodolay László értekezik a mezőtúri gymnasium történetéről, melynek részleteiről s a gyűlés további folyamáról közelébb.

— (Hét éves életmentő.) A „Temesvarer Ztg.” írja: Egy temesvár-józsefvárosi tanítónő tegnapelőtt lakása közelében a szabadban fürdött. Bizonyosan Ostendébe vagy Scheveningébe gondolta magát, a hol ilyesmi szokásban van. Egyébként teljes és a legillendőbb fürdő-costume volt rajta, a parton legujabb szabásu fürdő-köpenye, s azt hitte, minden skrupulus nélkül átengedheti magát a hűsítő haboknak. A kisasszony egyszerre mély vízbe jutott, örvény kapta el, melyből nem tudott szabadulni. Egy halálfélelmes kiáltást hallatva elmerült, s az oda sietett nézők azt hitték: menthetetlenül el van veszve. Ekkor, a szorongás főpillanatában, a szerencsétlen felé egy csónak közeledik, melyet egy gyermek hajt. A fatalis helyre érkezve a kis hajós evezőjét nyujtja a fuldoklónak, ki azt görcsösen megkapta s annak segítségével a csónak széléig emelkedik. A fiu sokkal gyöngébb, semhogy a megmentettet a ladikba tudja emelni, de úgy tud manőverezni s a sulyegyent megtartani, hogy a halálíg fáradt hölgynek végre mégis sikerült a csónakba felkapaszkodni. Itt aztán eszméletlenül összerogyott, míg a kis hajós a nézők éljenzése közt a parthoz evezett. A derék kis életmentő mindössze 7 éves s egy halásznak a fia.

— (A praktikus amerikaiak.) A yankee élelmességnek alig lehet jobb bizonyítéka, mint Garfieldné irányában való viselkedésük. Azt indítványozták, hogy a megölt elnök neje iránti részvétet váltsák föl készpénzre s rendezzenek nagy nemzeti aláírást. Megtörtént s ma már az aláírt összeg nem kevesebb 100,000 dollárnál.

leszünk. — Mit szólana anyád, szegény znyad, hogy ha így látna meg! De nem, nehogy ő hiányozzék neked, majd én pótolom helyét, ápolni foglak éppen úgy, mintha az én Dickem lennél.

— Hollá Pompy, — te rest ember, hát még sem mozogsz?

— Itt a víz, olyan mint a jég — mondá a visszatérő öreg ember.

— No hiszen, jó ideig voltál érte, — válaszolá az anyóka — mintha csak Cannerdibe kellene menni, hogy elhozzad! Jöjj csak ide, úgy látszik, mintha a golyó még most is benn lenne az ifju vállában. Láss utána Pompy, hogy azután kivegyed.

Nem nagy ügyességgel, de annál több jóakarattal fogott a néger a műtéthez; és csakugyan sikerült is neki a golyót megtalálni.

Ezután Dinah anyóka enyhítő balzsammal (mit a déli négerék készítenek) bekötötte a sebet, majd beáztatta a lepedőket az elhozott friss vízbe s ovatosan rátette az eszméletlen főre. Később megdörzsölte lábait és nyakcsigáit érdes keféjével, míg végre Rikard halálsápadtan kinyitotta szemeit s ők együgyűségükben Isten kegyelmébe ajánlották.

— Pokoli lázzal ébredt fel, Dinah, s ez a lehető legrosszabb! — mondá Pompejus néhány órai pihenés után, mit, betakarván magukat lepedőkkel, a padozaton élveztek.

— Szegény gyermek, szegény gyermek! — sóhajtozék az öreg asszony — miközben részvétteljes könnyek peregtek végig barna arcán — menj öreg, hozz egy nyaláb fát s rakj tüzet, hogy egy kis theát főzzek a fiunak.

— Dinah — mert hiszen ő volt tulajdonképen az ur a haznál — semmi ellenvetést nem tűrt, de Pompejus még az

ő különös parancsa nélkül is mindent megtett, a m a szerencsétlen ifju hasznára volt.

Később azután, még sok napon keresztül lebegett a fiatal katona élet és halál közt; a fekete négerék gondossága határtalan volt, hogy neki enyhülést szerezzenek. Bár készletük rendkívül durva és silány volt, mégis a mi csak rendelkezésükre állott, a legjobbát nyujtották oda neki. Midőn a rabszolgaság megszüntetése után a fekete jobbágyok lánczai lehullottak, elkezdődött a tömeges kivándorlás éjszak felé. De valamint igen sokan, úgy a két öreg sem követhette barátjait; és mégis igen sokan költöztek a Tallapó-tó melletti kis kunyhóhoz. azt híven, hogy távol lesznek minden vérontástól. Már akkor is lehetett látni, hogy a fekete faj rövid idő múlva szilárdan fog állani s nem lesz többé áruczikket képező állat. Eddigél szerény életigényeik mellett, nagyon mértékletesen, de elég jól éltek, hanem mihelyt a szegény fiu veszélyen kívül volt s megjött alig kielégíthető étvágya: egyszerre csak nagyon megfogyott az élelem. Az a kevés szárnyas, melyet mint elmaradhatlan szükséges dolgot vittek magukkal, — hajdan egész büszkeségük — napról-napra kevesebb lett; de ők mindent örömezt feláldoztak, úgy, hogy midőn már az utolsó tyukot megették, az öreg ember elment egy néhány mértföldnyi távolra, hogy egy másikat koldúljon, de már nemcsak fehér gyermeke számára. Így napról-napra, hétről-hétre tápláltak es ápták a Lincoln hadából való fiatal katonát és semmi hálára nem gondoltak. De a mint sebe beheggedt, — többé semmi sem marasztalta őt a szegény kunyhóban. Minden pillanatban láthatta, hogy milyen nagy teher ő mentőire nézve; azonban ők nem akartak elbocsátani, mivel az egész környék csak úgy hemzsegett a lázadó csapatoktól s így ő, ki csak éppen most tamadt fel

— (Az első asszony jegyző). Az Egyesült Államok helyettes elnöke Gilette kisasszonyt kinevezte a kolumbiai kerület jegyzőjévé. A vizsgáló bizottság kijelentette, hogy a kisasszonynak úgy kellő tudománya, mint képessége megvan arra, hogy a jegyzői állást sikeresen betölthesse, s nő-volta sem akadályozza.

— (II. Rákóczy Ferencz pipája), melyet Rákóczy Bécs-Újhelyből szökése napján használt, a nemzeti muzeum birtokába került. Ez érdekes ereklye története a következő: A pipa Lehmann Károly századosé, az akkori bécs-ujhelyi börtönőrség parancsnokáé volt, ki midőn Rákóczyt kiszabadította a börtönből, saját ruhájával együtt a pipát is oda adta neki. Rákóczy menekülését e pipa nagyban előmozdította, a mennyiben a börtönőrség ismervé Lehmann pipáját, mely Rákóczy szájában volt, abban a hiedelemben, hogy a menekülő: századosuk, Rákóczyt távozni hagyták, ki a pipát Lehmannnak e miatt történt lefejezése után emlékül megtartotta. Az ereklye később Nugent báró osztrák tábornok birtokába került, ki úgy jött a pipa birtokába, hogy midőn Rákóczy vagyónát Munkácson elkobozták, a Montekukuli ezred segítségével karhatalommal kerítette kézre. Nugent báró halálával e történeti becsű pipa a báró fiára szállt, ki azt e század elején Fiáth György báró kamarásnak és volt házár-századosnak ajándékozta, kivel a fiatal Nugent baráti viszonyban állott. — Fiáth György báró elhalálózásával e pipa fiára szállt, ki azt dr. Nagy Boldizsárnak, a hercegfalvi uradalom orvosának ajándékozta, ki viszont a nemzeti muzeumnak küldte be ez érdekes ereklyét. A pipa kókuszdióból van készítve, kupakja és nyaka pedig ezütből. — A pipa teste gyöngyházzal van kirakva, azonkívül három kétféjű sassal, virágokkal és madárkával is szíve. A pipa on 4 gr n t s 3 r isz van, nyakára pedig „K. L.” (Karl Lehmann) betűk vannak karczolva. E történelmi becsű ereklye a napokban már látható lesz a nemzeti muzeum régiségtárában.

— (Egy hirhedt bandita elfogatása.) Egy hirhedt nápolyi banditát fogtak el a napokban, ki az egész

vidéket több éven át vakmerősége és kegyetlenségei által rémulésbe ejtette. Papi ruhában sikerült elmenekülnie üldözői elől egy rossz hirben álló házba, a Grotta-della-Marra-ntczába. Itt négy jól felfegyverzett rendőr körülvette a házat. Midőn del Prete — ez a bandita neve — észrevette őket, kirohant a házból, mindegyik kezében revolvért tartva. A meglepett rendőröknek nem volt idejük őt elfogni, hanem a Loffredo-utczába üldözték. Itt egy ötödik rendőr csatlakozott hozzájuk a Santi Apostoli utczából, ki a bandita fejére erős vágást mért. Del Prete sebe daczára neki rohant és lelőtte, úgy hogy azonnal halva terült el. A gyilkos majd elmenekült, ha meg nem botlott volna a megölt rendőr holt testében, de ekkor a rendőrök közül kettő megtámadta s borzasztó küzdelem fejlődött köztük. Del Prete két revolverrel s szarzigliájával (hosszu késsével) kétségbeesetten védte magát, de miután egész csapat rendőr vette körül, végre lefegyverezték, noha súlyosan meg volt sebesülve, meg kellett előbb kötözni és bérkocsin vinni a börtönbe.

N y i l a t k o z a t .

Alólirottak ezennel kijelentjük, hogy a Moravcsik Géza és Oláh Miklós urak között fennforgott becsületbeli ügy lovagias úton elintéztetett.

Kelt Szarvason, 1881. július 2-án.

Kreemárik Pál, s. k.

Salacz Oszkár, s. k.

Haviár Dani, s. k.

Mikolay Mihály, s. k.

Tarkaságok.

U d v a r i s t y l . XVIII. Lajos korában egy volt testőr: Choquart élt Párisban, ki szenvedélyvel kereste a czivódást s a legfanatikusabb legitimisták közé tartozott. Choquart egy napon kávéházban ült, s hallotta a mint két vidéki ember, a szomszéd asztalnál, Mária Antoinette királynő felől beszélt.

a halálból, nagyon könnyen kerülhetett volna a vad Horden-Lee körmei közé.

— Tudom, — mondá Dinah — tudom, hogy anyád és az a kékszemű leányka vár reád, — de gyermekem, az még sem járja; itt kell maradnod mindaddig, míg csak Lincoln-katonák nem jönnek erre a vidékre.

— De Dinah, nyám, hiszen majd szökevénynek tartanak és anyam s ön...

— Semmit sem tesz az, gyermekem, majd jó lesz minden, ha haza kerülsz.

— Nem, nem tehetem, hogy tovább nálatok maradjak, így is, Isten tudja, meghalálhatom-e valaha nektek azt, amit érttem eddig is tettelek.

— Hallgas a felől, mi nem jutalomért gyógyítottunk ki téged. Öreg Pompym és én azért tettük ezt veled, mivel te és néped miértünk harcoltatok. Ez az egész. Hanem hogy ha latsz egy szegény éhező négert, a kinek nincs kenyere s nem tudja, hogy hova tegye le gyapjas fejét: oh, akkor segíts rajta, légy jó iránta gyermekem és akkor arannyal fizetsz nekünk.

Végre bevették Atalantát és Sherman tábornok diadalmasan vonult végig az országon. Még a szegény kunyhóig is elhatott az örömhír s a búcsú pillanata közeledett. Mint régen, midőn fiától kellett elválnia, úgy borult most is Dinah anyóka a fiatal katona nyakába. — A fekete ajkak csókja mennyei kibékülésül szolgált. Ez visszaadta őt hazájának. Az

öreg Pompy is nagy sirt, mint valami gyermek és kísérlő ajánlkozott addig, a míg csak vén csontjai bírják. Még akkor is hallá füleiben ezeket a szavakat: „Isten áldja meg,“ midőn már messze volt a háta mögött a kunyhó.

Vajjon elfelejthette-e volna ő ezeket az embereket? — Soha, soha. És ha ezt tenné, akkor társai tépjétek le róla a megbecstelenített egyenruhát és te szerencsétlen anya, ne nevezd őt többé fiadnak!

Béke! Béke! E szó szárnyalt át az egész országon. A galamb szájában az olajjaggal helyről-helyre röpült, hogy a polgárháborút megszüntesse. Egy szolgálataból elbocsátott katona, kinek nevét a tizennegyedik pennsylvaniai ezred tisztelettel említi, állott hajléka kapujánál, egy szép, boldogan mosolygó, kékszemű leányka kezét tartva. A kit nemsokara magáénak akar mondani. Köröskörül a barátok, szomszédok és némileg régi katona-ismerősök állottak. A középben pedig túlboldog anya mellett egy fekete férfit és asszonyt lehetett látni, kiknek beesett ábrázatán örömkönnyek peregtek le.

— Isten áldjon meg fiam! — suttogá Dinah anyóka a fiatal emberhez — ha isten úgy áldd meg, a mint megérdemled, boldog leszel!

Vajjon fehér arcuk van-e az angyaloknak az égben, midőn a földre szállanak? Nem tudom, de annyit mondhatok, hogy egykoron mocsoktalan fehérségben fognak ülni a Mindenható jobbán!

„Mint mondják — szólt a vidéki — a királyné egyik szeme kissebb volt mint a másik.“ Choquart fölállt s emberünk elé lépet: „Ön nyomorult és gyáva. Ön egy nőt sértett meg! Engem Choquartnak hívnak s ezt tudja mit jelent.“ A vidéki, bár nagyon különösnek tetszett előtte, elfogadta a kihívást. A párbaj másnap történt meg. Choquart könnyű sebet ejtett ellenfelén, mire megtörtént a kibékülés. „Most már megmagyarázhatja — szólt a sebesült — e különös párbaj okát. Hisszen önnek is tudnia kell, hogy a királyné egyik szeme kissebb volt.“ Choquart felemelkedett székéről és méltóságteljesen így szólott: „Egy királynénak, uram, soha sem lehet egyik szeme kissebb, mint a másik; önnek így kellett volna magát kifejezni: királyné ő Felsege méltóztatott egy szemmel birni, mely nagyobb volt mint a másik.“

Jó, hogy ott nem laknak. Ócska ruhákat akarván eladni a diák, az utcáról bekiáltott egy házaló zsidót, ki az asztalon ujságot látván heverni, kérdi a diákot:

— Hát thens ifjuur, mi jót theczezet olvasni az ujságban?

— Bizony nem valami jót, — mondja a diák, — azt irják a lapok, hogy Angliában minden zsidót és szamarat egy fára akasztanak.

— De nagy szerencse khedves ifjuur — nevetett a zsidó — hogy mi khetten nem lakunk Angliaországban.

A legrégibb ruha.

Tanár: Melyik a legrégibb ruhaviselet? — Jelölt: A magyar mente, mert még az ó testamentombeli birák is abban jártak. — Tanár: Micsoda rosszul alkalmazott helytelen tréfa beszéd ez? — Jelölt: Kérem alásan, nincsen abban semmi tréfa, sőt hogy komoly valóság, azt bizonyíthatom a szent írásból, ott ugyauis a „Birák könyve“ 14-ik részében világosan írva áll: „Sámson találkozáván az oroszlánál mentében.“

Nagy vigasztalása az embernek világi bajaiban, ha kedvetlen körülményei közt juthatnak oly pillanatok, órák, napok eszébe, melyeknek meggondolása felvidámítja az elbusult lelket s melyekre édesen emlékeztén, így sóhajthat:

— Oh, boldog idők! — annyira, hogy azt mondhatjuk csak szerencsétlennek, kitől ez édes felfohászkodhatás is el van zárva.

Hl a becültes ember felni kezd, ott a gaz szonna felbátorodik évi zont.

A bölcsék állhatatossága egyedül abban áll, hogy izgalmas mozzanataikat szívükben elzárni képesek.

Van egy csalhatatlan módja annak, hogy a fejedelem megismerje minisztereit.

Ha azt látod, hogy az illető többet gondol magára, mint rád, hogy mindenben saját előnyét keresi, — az ilyen soha sem lesz jó miniszter és sohasem bizhatod reá magadat.

Ifju! Ősz haju emberből csúfot ne üzz; a nyílt virág hány nap marad hervadatlan?

A lelkesülüs a legjobb, legnemesebb, szeretetreméltóbb tulajdon a halandókban.

Minél nagyobb erőszakoskodások fordulnak elő a forradaloman, annál inkább igazolva van a forradalom szükségessége. Mert az erőszakoskodás rendesen arányban áll a népek vadsága és tudatlanságával, ezek pedig rendes következményt az elnyomatásnak.

Embereknek használván, magadnak használsz.

Jó szomszédal lakjál, jó barátal élj.

Elkövetett gyöngeség felett sopankodni még nagyobb gyöngeség.

Szölejébe ment az öreg Sz. tiszteletes. Egy szük uton találkozott Sós János urammal, ki tréfáiról volt nevezetes D. helységében; szamara most egy taligát huzott magával mindenfélével.

— No Sós János uram, melyikünk tér ki?

— A melyikünk okosabb tiszteletes uram! — felel Sós János egyszersmind szamarát félrehuzta az öreg ur elől.

Ejnye, canis tota mater! No ez ugyan kitett rajtam, — s haraggal ment az öreg ur a szölöbe.

A ki azzal dicsekszik, a mije van: bolond; a ki pedig azzal, a mije nincs, mást tart bolonddá.

A ki az önzést leküzdtte magában, a valódi nagyság és igazi boldogság legnagyobb akadályát győzé le.

Ne érjen oly percze az életnek, mely nyugodtan nem talál.

Képünkhöz.

A mennyire kedves dolgok a virágok magukban véve, annyira obligát és unott jelenségek — főleg a fővárosban — a virágáruoló czéh nagyobbára hervadt tagjai. Kivételt — és pedig lényeges kivételt képeznek azok, kik a bimbótól nem állanak még oly igen messze. Egy-egy falusi leány, ki talán beteg anyját ápolja testvérei, az üde virágok segélyével; az ilyen jelenségek ritkán maradnak figyelembevétel nélkül, s kosaruk gyorsan ürül; s az a csinos csokor, mely a kifogástalan dandi kabátját ékíti nem egyszer egy távoli hála gyöngéd jelképe.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

